

Bygdepengen fungerar!

I en artikel i SvD Näringsliv hävdar Föreningen Svensk Landskapsskydd att det inte finns några exempel på fungerande avtal mellan lokala utvecklingsgrupper och vindkraftsexploaterer. Det är fel! Lagstiftning är givetvis den bästa lösningen för att säkra bygdeåterbäring, men makt finns även i nuläget att reglera det.

Det finns många lokalföreningar som får lokal vindkraftsåterbäring som kompensation för det intrång som snurrorna innebär för boende i närområdena. En av dem är Solleröns sockenförening som får 0.5 procent av värdet på bruttoproduktionen från de åtta vindkraftverk som byggts i området. Det ger bygden strax under 200 000 kronor per år att medfinansiera projekt, investera eller på annat sätt satsa på utvecklingsarbete i bygden.

Men eftersom lokalt deläggande och återbäring inte är reglerat av staten, så finns mycket riktigt utrymme för orättvisor. Energiminister Anna-Karin Hatt, har liksom sin företrädare, signalerat att regeringen inte är beredd att lagstifta om lokal återbäring. Däremot finns ett intresse för bygdeåterbäring och att lokala exploateringar ger lokal nytta mer långsiktigt än under själva byggtiden.

Hela Sverige ska leva har därför tagit initiativet och lett en process tillsammans med exploaterer, producenter, markägare, kommuner, lokala utvecklingsgrupper och andra intressenter för att skapa ett ramverk med förslag, med målet att skapa en självreglering i vindkraftsnäringen. Processen genomfördes med en mängd workshops där deltagarna var för sig och tillsammans formulerade sina respektive behov i syfte att hitta win-win lösningar. I sin tur gav detta input till en slutprodukt med modeller och avtalsförslag, *"Vindkraftens lokala nytta, modell för deläggande och bygdepengar"*.

Arbetet att, mot alla odds, ta fram riktlinjerna har varit mycket framgångsrikt eftersom företrädare med många intresseinriktningar förmått jämka samman sina viljor vid samma bord. Utmaningen är nu att verkligen gå från ord till handling!

Svensk vindkraftsförening har exempelvis kraftfullt rekommenderat hela vindkraftsnäringen att följa modellen. I Jämtlands län har kommunförbundet formulerat gemensamma riktlinjer och i bland annat Rättvik kommun är bygdeåterbäring numera praxis.

Från Hela Sverige ska levas sida menar vi att bygdeavtalen fungerar bra och håller juridiskt. Bräckligheten ligger i att alla behöver ta sitt ansvar så att det skrivs i ett tidigt skede. För rekommendationer ger inga garantier för rättvisa och är ingen vaccination mot oseriösa aktörer. Rekommendationerna kan inte heller mäta sig med lagstiftning, vilket självklart är den allra bästa lösningen. Men fram till det målet är nått är det oerhört angeläget att de styrinstrument som faktiskt tagits fram och som har bred acceptans och trovärdighet, används i alla delar av landet. Särskilt viktigt är att kommunerna, som har stora möjligheter att påverka avtalsskrivandet initialt, styr arbetet dithän.

Hela Sverige ska leva värnar attraktiva kulturlandskap och miljöintressen och till det hör att planera för och placera vindkraftverk med stor omsorg. Lokal delaktighet och inflytande ger rimligen de bästa lösningarna och de bästa placeringarna. Makt finns lokalt och kommunalt, om vi går samman för att klokt och strategiskt se till att särintressen får stå tillbaka för allmännyttan. Då blir varken kommuner eller lokalbefolkning blåsta!

Inez Abrahamzon
Ordförande Hela Sverige ska leva

Karl-Erik Nilsson
Ordförande Hela Sverige ska leva